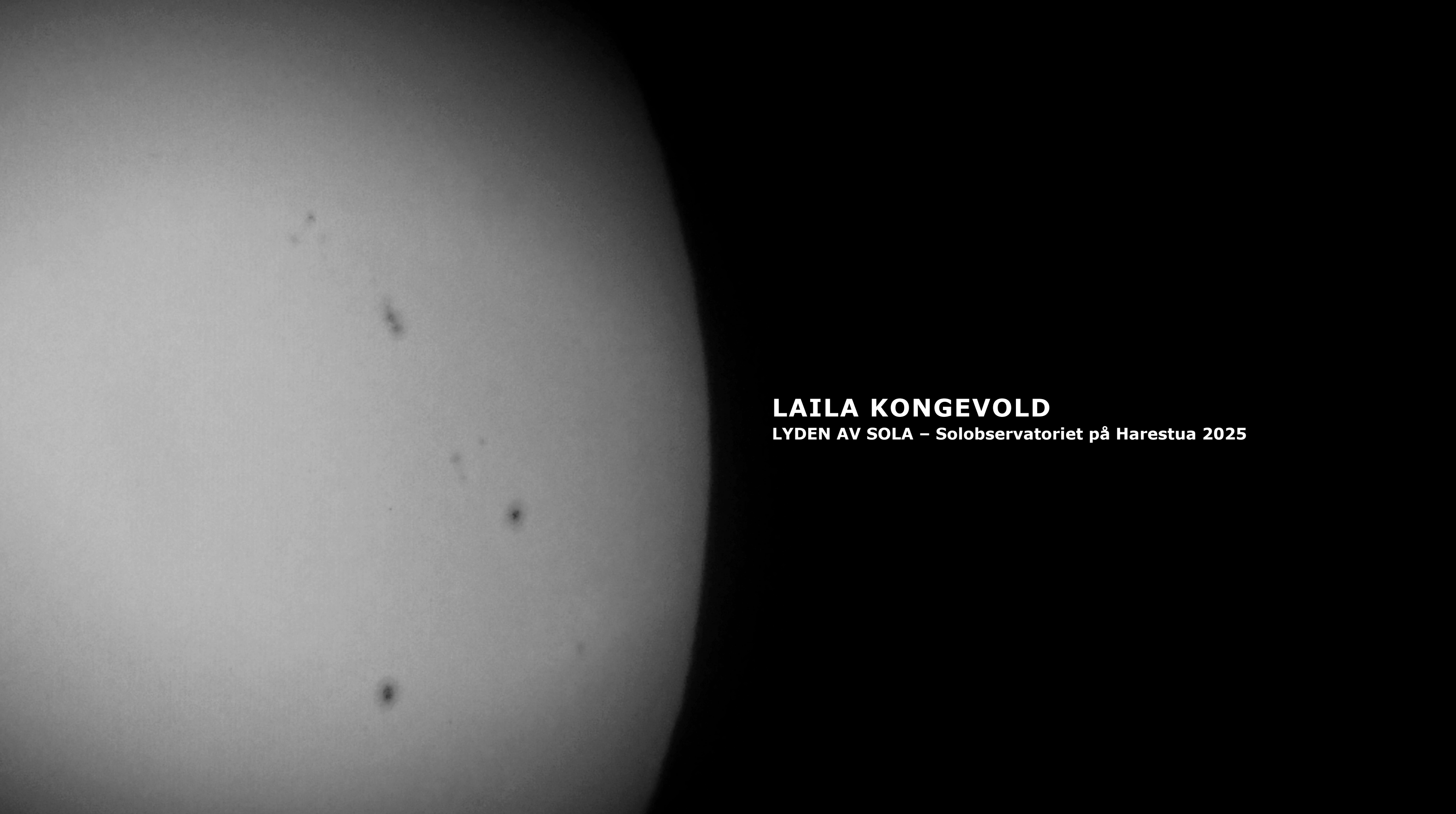
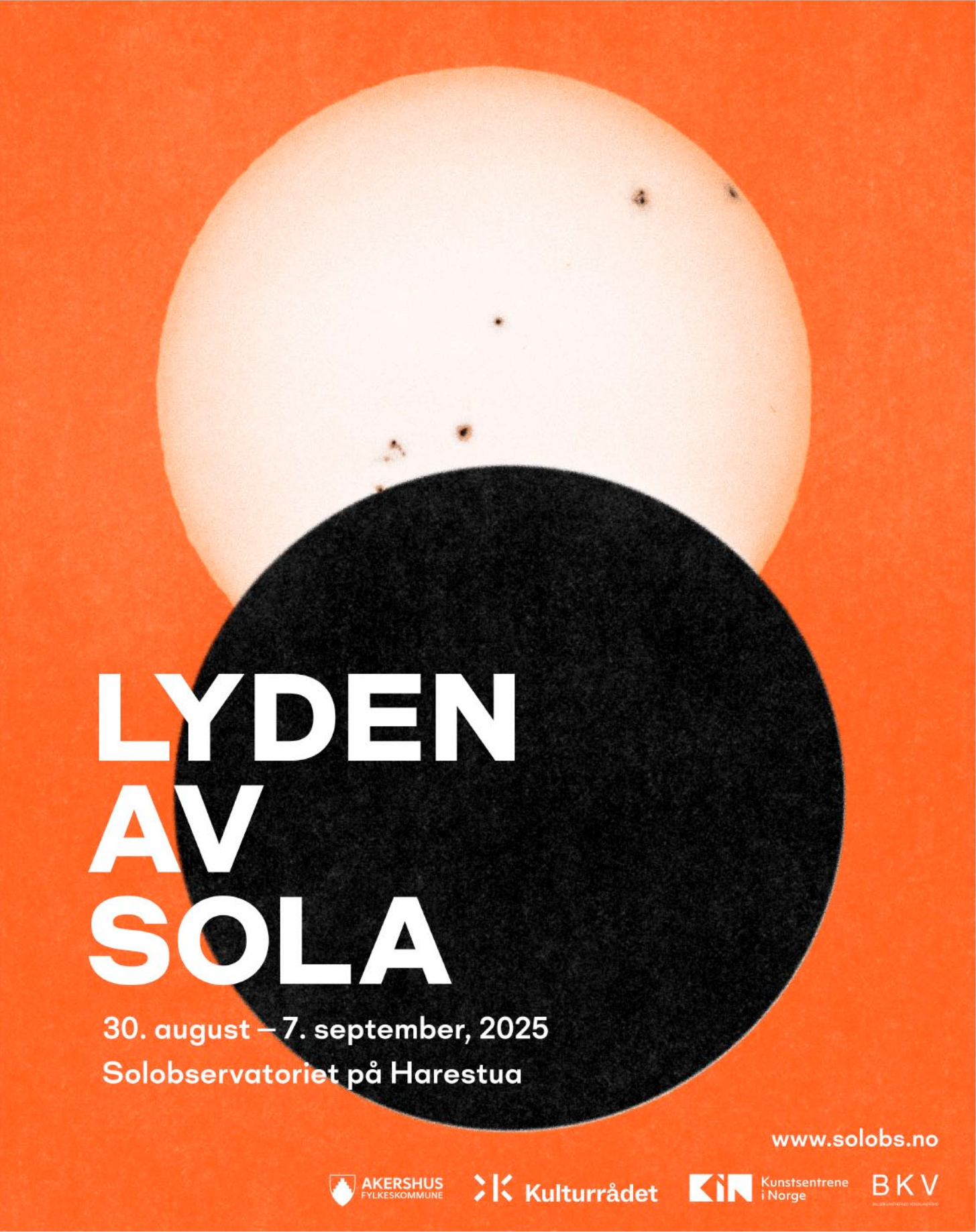

LAILA KONGEVOLD

LYDEN AV SOLA – Solobservatoriet på Harestua 2025

LYDEN AV SOLA

30. august – 7. september, 2025
Solobservatoriet på Harestua

www.solobs.no

30. august – 7. september 2025

LYDEN AV SOLA – Solobservatoriet på Harestua i Lunner kommune

En kunstfestival med utstilling, seminar, matopplevelser, film, konsert og utendørs laser-event som inviterte til i en unik opplevelse av kunsten og stedet.

Utstillingen presenterte kunstverk og bidrag av 18 norske og internasjonale kunstnere, forskere og skribenter. Flere har bodd i de fredede bygningene, og brukt Solobservatoriets historie, bygninger, formål og arkiv som inspirasjon.

Hedvig Biong

Bjørn Bjarre

Marianne Bjørnmyr

Pablo Castilla

Maggie Coblentz

Kira van Hoegee

Laila Kongevold

Jessica MacMillan

Marius Moldvær

Kajsa Parding

Katie Paterson

Greg Pope

Vegard Rekaa

Maria Dorothea Schrattenholz

Frøydis Sollid Simonsen

Katarina Skjønsberg

Renate Soleng

Johan Österholm

“Lyden av sola” var initiert og organisert av Hedvig Biong, Jessica MacMillan og Marius Moldvær i samarbeid med Vegard Rekaa og Torstein Nybø ved Solobservatoriet.

Observatoriet ble åpnet i 1954.

Det ble tatt tusenvis av banebrytende fotografier av solflekker, studert radiostråling fra solen, og overvåket satellitter under den kalde krigen.

Solforskningen ble nedlagt i 1986.

I dag står bygningene der som et unikt vitenskapelig kulturminne, fredet av Riksantikvaren i 2016.

Atrófysiker Mats Ola Sand på besøk i soltårnet i forbindelse med Audun Bjerknes dokumentarfilm om samarbeidsprosjektet i REAL KUNST ved Universitetet i Oslo.

SPEILTELESKOPET / Opplevelsen av solobservatoriet kan minne om å tre inn i det forlatte settet til en science fiction film.

SPEILTELESKOPET / Når speilene er riktig vinklet, ledes sollyset ned i tårnet og inn i spektrografen

FORBEREDELSE TIL STEDSSPESIFIKK INSTALLASJON I SPEKTROGRAFEN

Foto: Mauro Curti

En spektrograf i et solteleskop er et helt mørkt rom der sollyset deles i dets ulike farger (bølgelengder) for å studere dets sammensetning og fysiske forhold.

Dette resulterer i et linjespektrum som viser karakteristiske fargede linjer, der hver linje representerer et bestemt grunnstoff eller en spesifikk fysisk prosess i sola.

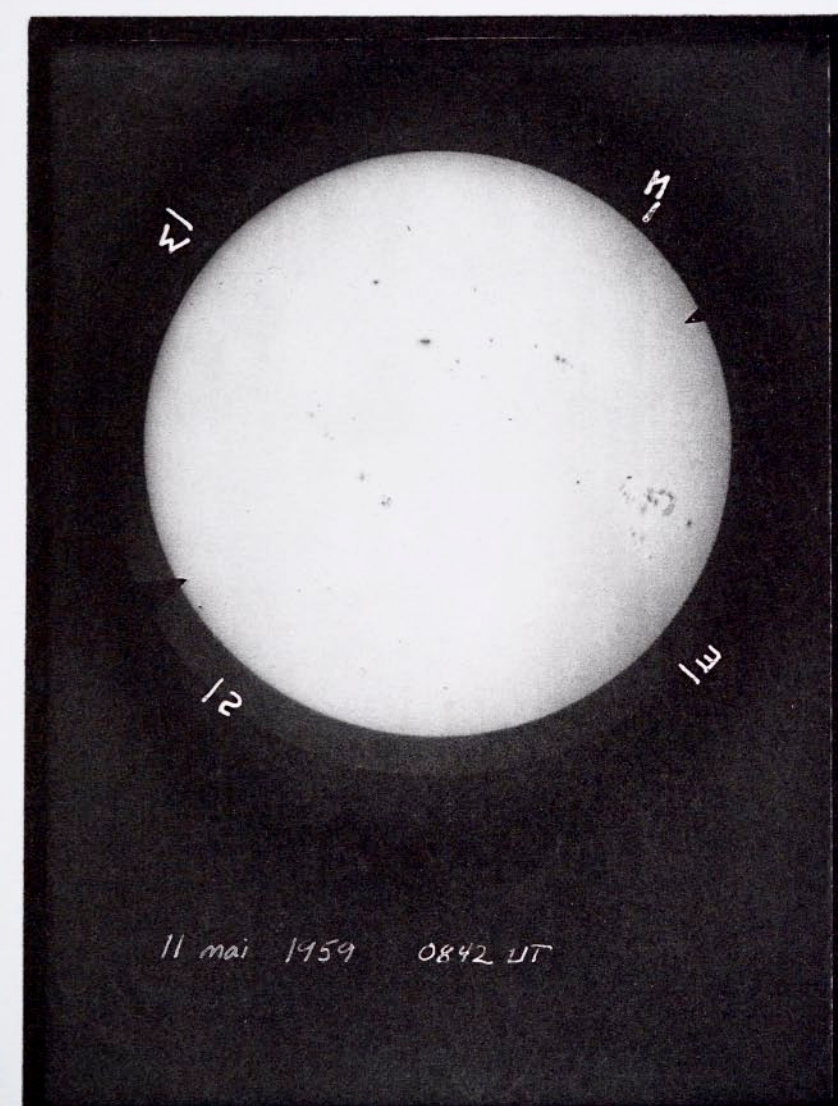
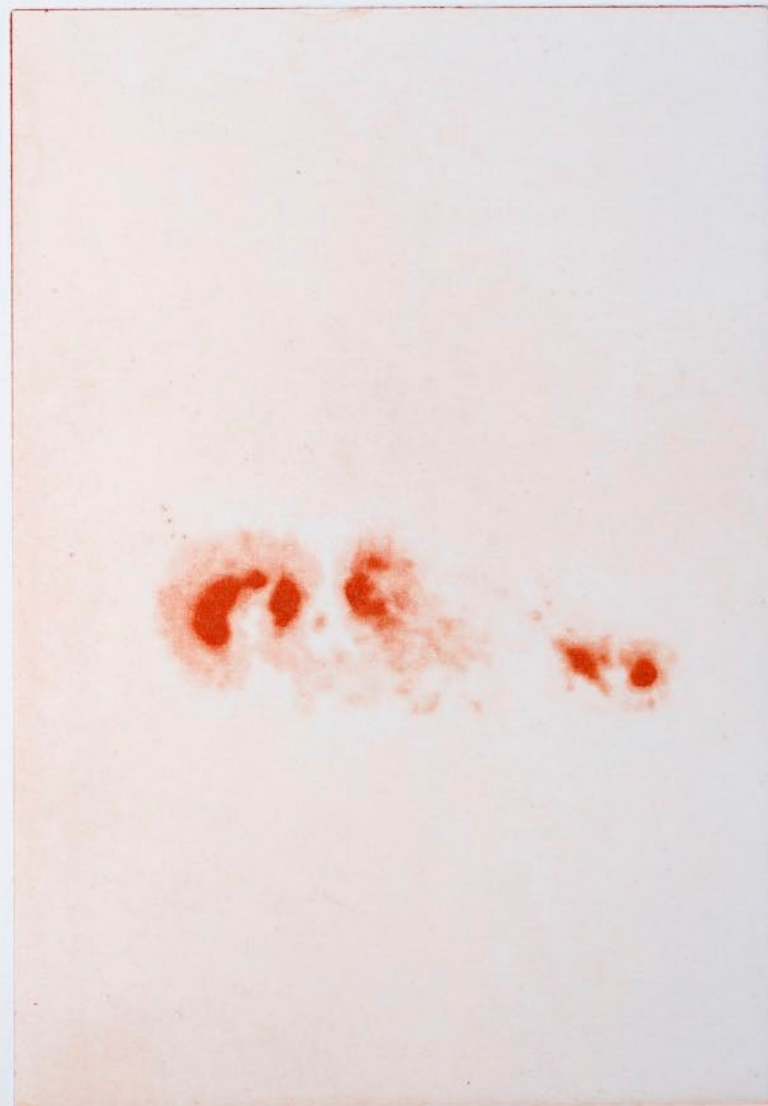
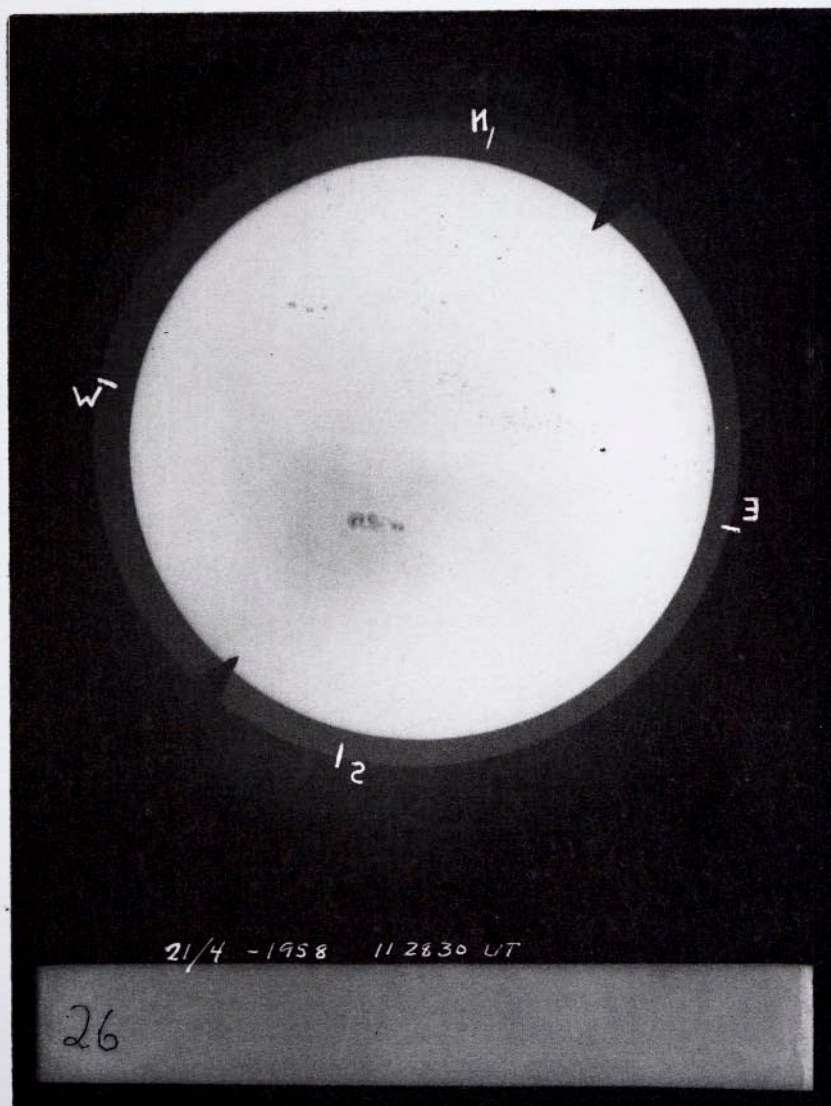
Instrumentet lar forskere analysere solas atmosfære, soloverflaten, og solvind for å få innsikt i temperatur, sammensetning, og aktivitet.

LAILA KONGEVOLD / DOKUMENTASJON AV EGNE ARBEIDER UNDER
KUNSTFESTIVALEN "LYDEN AV SOLA"/ SOLOBSERVATORIET 2025

MAGNETISK STYRKE/ Grafikk / Fotogravure av observasjoner av sola med solflekker.
På vegg ved inngangen til installasjonen i spektrografen i Solobservatoriet

MAGNETISK STYRKE/ Dypptrykk / Fotogravure (Toyobo solarplates) / Observasjoner fra Solobservatoriet på Harestua, Digitalt overført fra originale negative glassplater (13 x 18 cm)

Duo-trykk: Venstre:Original glassplate / Høyre: Forstørret utsnitt av solflekker

De digitale scanningene har jeg forbedret i Photoshop før tilrettelegging og overføring til fotogravure. Håndtrykket med Charbonnel Carbon black og Warm red på Hahnemühle 300 gr bomull

Dette er de eneste originale soleksponeringer som er igjen i den historiske samlingen på Solobservatoriet. De øvrige glassplatene er oppbevart av Arkivverket og Nasjonalbiblioteket i fjellanlegg i Mo i Rana.

Den mørke inngangen til installasjonen i spektrografen
Rommet er 14,5 meter langt (175 cm bredt og 180 cm høyt)

SOLAS LYS / Spektrografen / Installasjonen går i syklus mellom mørke og lyse sekvenser.
Det tar litt tid før øynene venner seg til mørket.

En jevn lav durende lydfrekvens høres rommet

SOLAS LYS / Spektrografen / Videoprojisering av satellittbilder av sola / Lyden i rommet er "sollyder".
Lyden er generert, filtrert, interpolert og skalert i hastighet for å gjøre den hørbare for det menneskelige øret. (Av A. Kosovichev. Stanford Experimental Physics Lab.)

Filmen treffer glassobjekter og speil som både spalter, samler og reflekterer lyset. Speilene er fast inventar i spektrografen. Glassobjektene er fra min egen samling.

Når øynene har vent seg til mørket trer lyset og fargene tydeligere frem.
Fotoapparatet registrerer enda flere nyanser ved lang lukkertid.

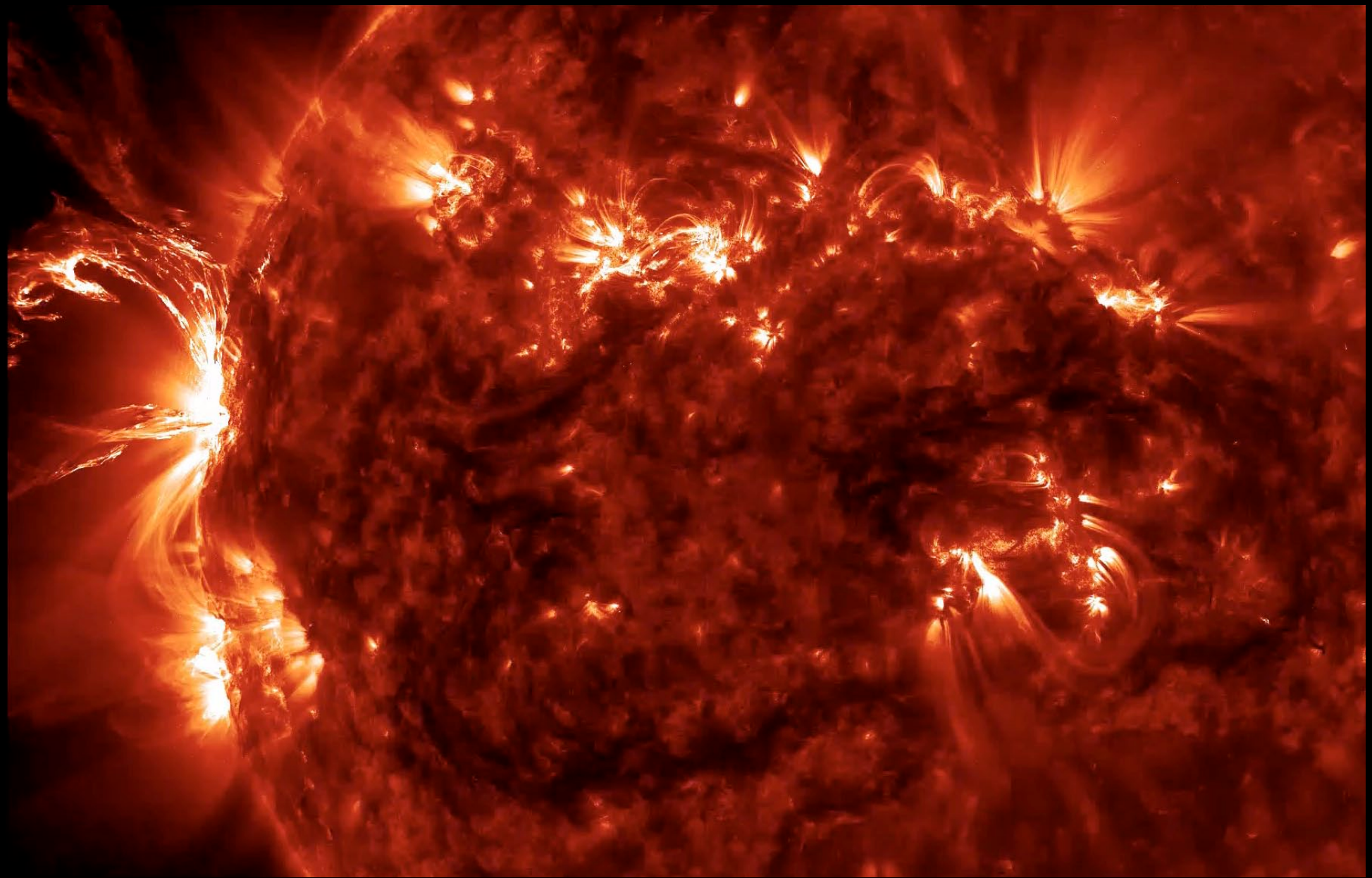
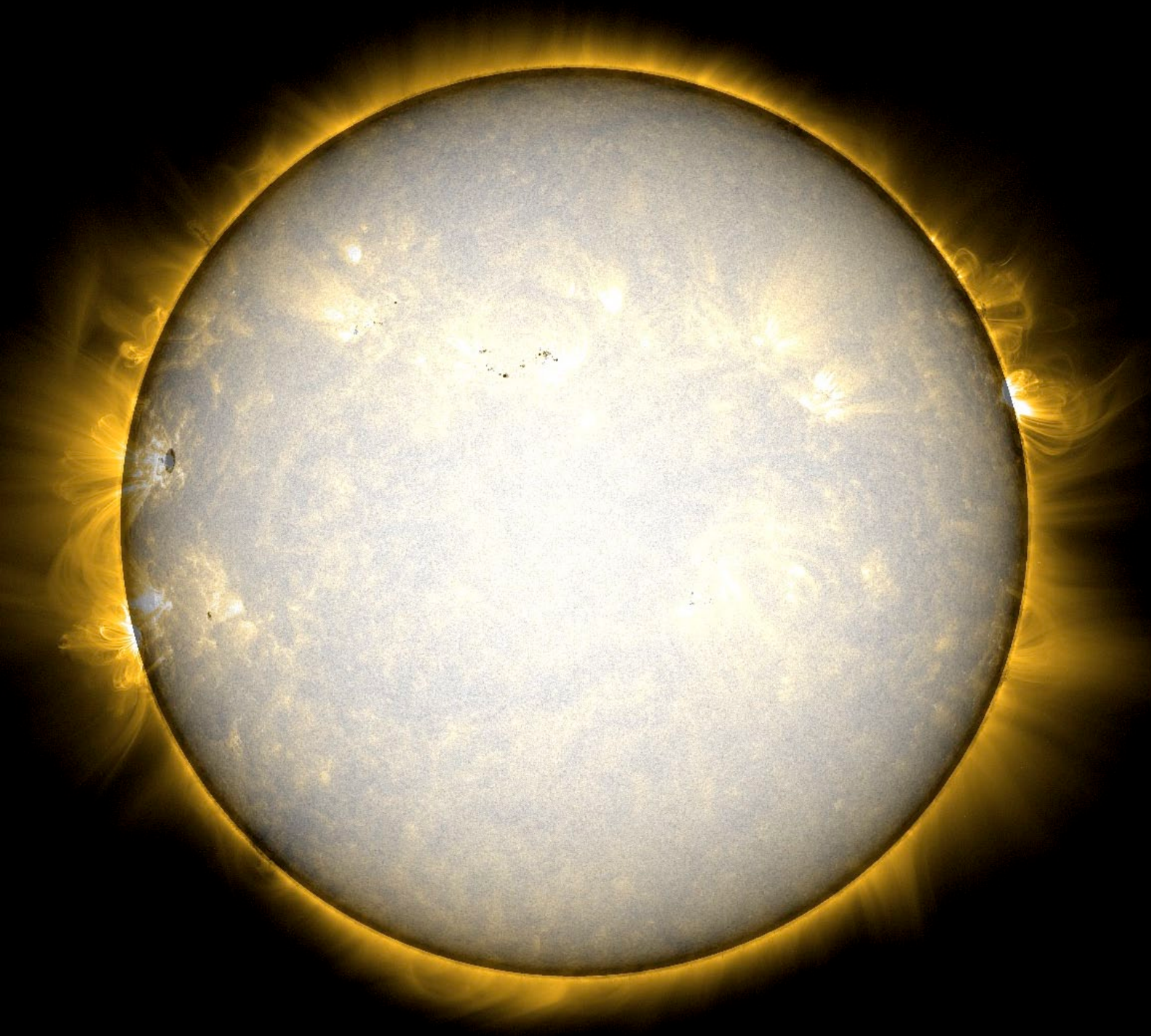
Foto: Yngve Vogt

Foto: Rami Maktabi

Foto: Pablo Castilla

SOLAS LYS/ Stillbilder fra filmene hentet fra den rombaserte satellitten SDO / NASA.

Det valgte tidsrommet i filmsekvensene er 28. mars kl.09.00 til 31. mars kl.23:00.
Den siste delvise solformørkelsen som var synlig her i Norge fant sted midt på dagen 29. mars 2025.

SOLAS UFORUTSIGBARE VESEN / Fotogravure (297x375 mm)

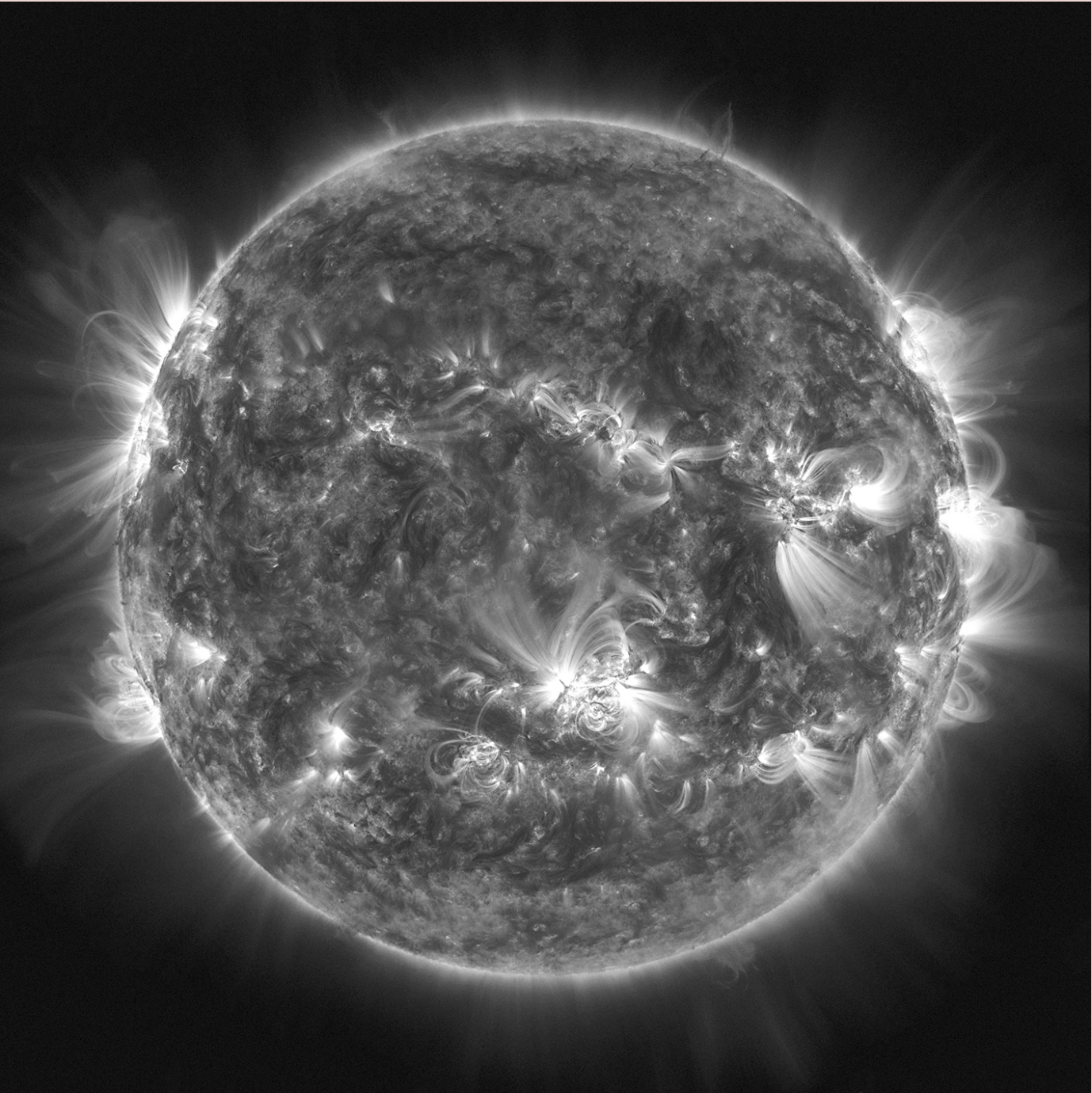
BOK OG GRAFIKK PÅ BORD / SEMINARROMMET

Solobservasjoner fra SST, La Palma 25. september 2023 / Filamenter i kromosfæren – AR13435 / H-alpha core, narrow-band filter Mosaikk forbedret i CRISPRED/MOMFBD, UiO. / LYDEN AV SOLA / 2025

JORDAS ØYNE / NATT OG DAG / SEMINARROMMET

Fotogravure / Grafikkserie samlet i 24 siders kunstnerbok
A2 format / Arkivboks B:95 x H: 64 cm

Motiver fra feltarbeid 22.– 30. september 2023 ved Det svenske solteleskopet (SST)
på La Palma, Kanariøyene. Satelittbildet er fra SDO / NASA

PLATE II / "Jordas øyne"

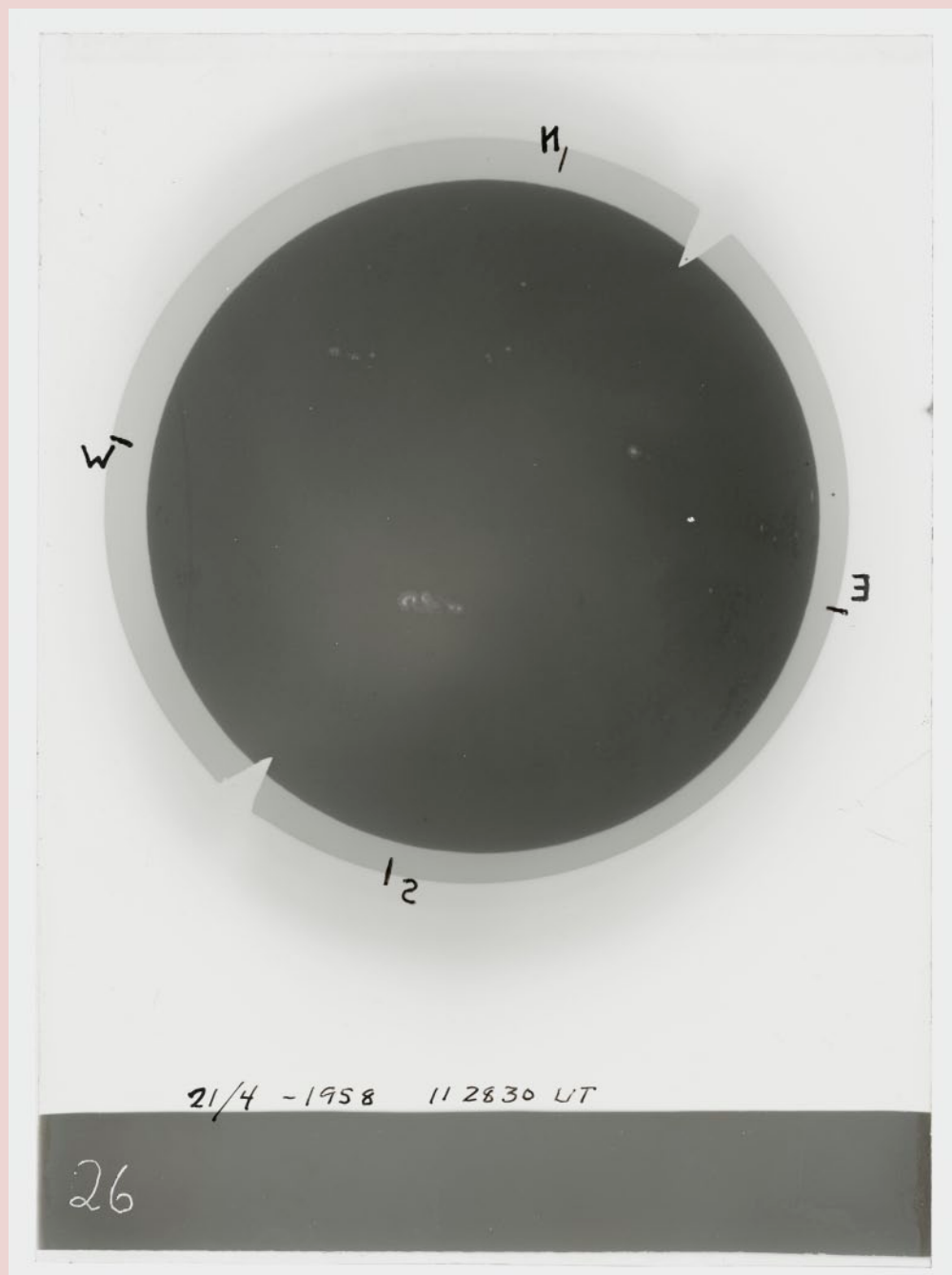
DET SVENSKESOLTELESKOPET (SST) ROQUE DE LOS MUCHACHOS, LA PALMA

Det Svenske Solteleskopet på
La Palma er Solobservatoriet på
Harestuas arvtaker for solforskere
ved UiO siden nedleggelsen i 1986

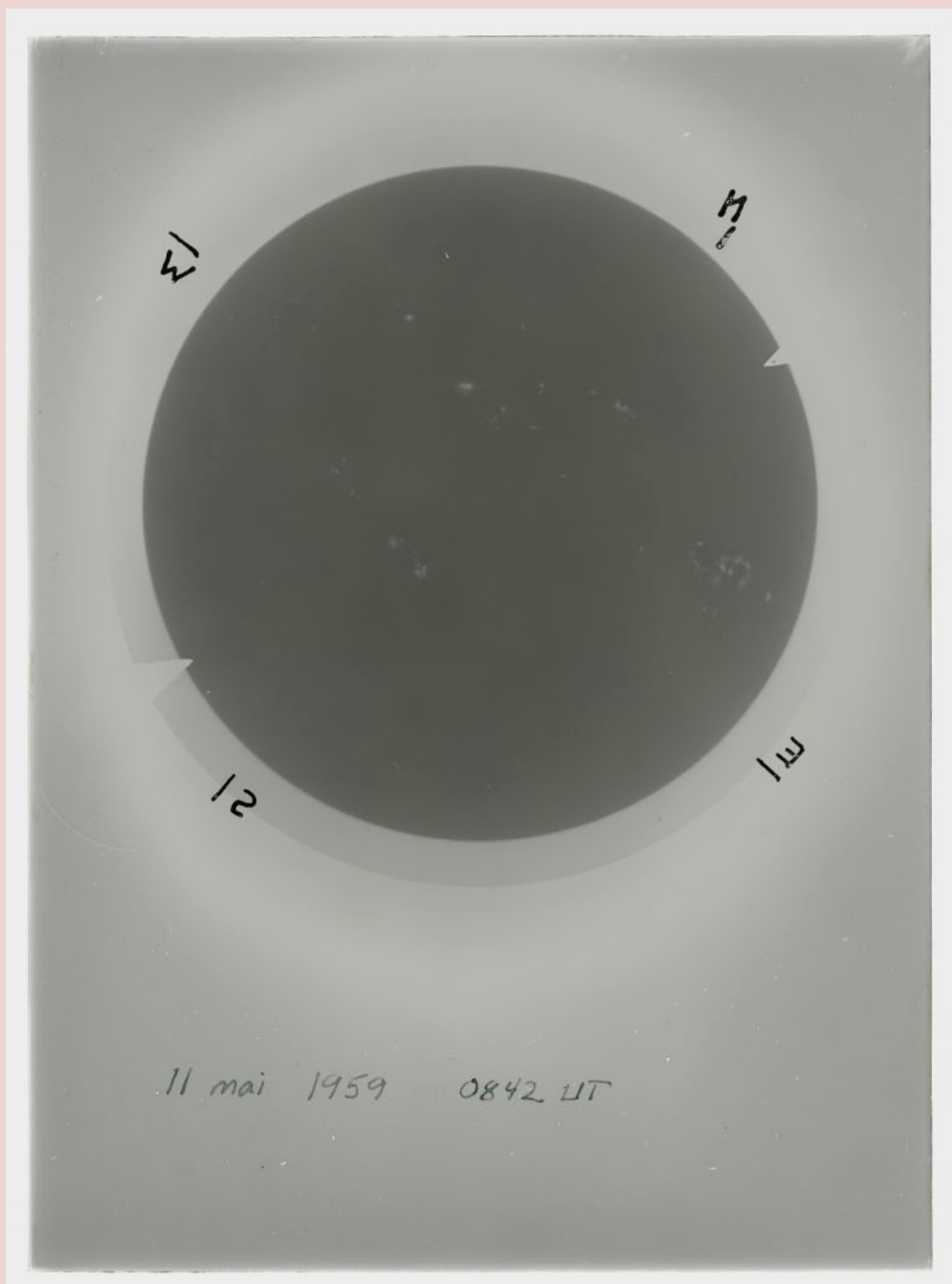

Det svenske solteleskopet (SST) er øverst til venstre og observerer kun om dagen. De andre er nattobservatorier for studier av stjernehimmelen og fjerne galakser.

Solobservasjoner / Originale negative glassplater fra observatoriet på Harestua.

Glassplatene er utlånt til Solobservatoriet av Pål Brekke og er digitalisert av Pablo Castilla.

Platene er sannsynligvis laget av Kjell Ragnvald Pettersen. De er gjengitt i Kjell Brekkes bruksanvisning "Tårnet" (Brekkeografen) som omhandler selve speilteleskopet.

Glassplatene var også del av min installasjon under REAL KUNST utstillingen på Realfagsbiblioteket på UiO våren 2025.

TAKK!

Stor takk til Hedvig Biong, Jessica MacMillan, Marius Moldvær, Pablo Castilla, Vegard Rekaa og Torstein Nybø for all hjelp, planlegging, tilrettelegging og gjennomføring.

Foto: **Jessica MacMillans** "Light measured in years" laserstråle fra Soltårnet og ut i universet.
Fotografert av Mauro Curti

